

Warszawa, 14-10-2024 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Wojciech Brzozowski**

IX.517.1584.2024.TRo

**Pani
płk Renata Niziołek
Zastępca Dyrektora Generalnego
Służby Więziennej**

Szanowna Pani Dyrektor,

w toku badania prowadzonych w Biurze RPO spraw zdiagnozowano problem z realizacją dyspozycji art. 217b § 1a Kodeksu karnego wykonawczego. Przepis ten został znowelizowany ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1855). Zawężono wówczas zakres jego stosowania w takim zakresie, że jedynie korespondencja tymczasowo aresztowanego z obrońcą ustanowionym lub wyznaczonym w sprawie, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie, jest przesyłana bezpośrednio do adresata, chyba że organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, w szczególnie uzasadnionych wypadkach zarządzi inaczej.

Jak się wkrótce okazało, implikuje to niekiedy poważne problemy w realizacji prawa do obrony. Obieg terminowej dokumentacji między obrońcą a tymczasowo aresztowanym może bowiem trwać wiele tygodni, utrudniając tym samym,

a w niektórych przypadkach nawet uniemożliwiając przeprowadzenie skutecznej interwencji przez obrońcę.

Chcąc przybliżyć znaczenie problemu, pozwolę sobie przywołać badane w Biurze RPO sprawy.

W jednej z nich obrońca osoby tymczasowo aresztowanej w dniu 17 czerwca 2024 r. dostarczył do sekretariatu jednostki penitencjarnej korespondencję dla osadzonego, zawierającą materiały, z którymi miał on zapoznać się przed posiedzeniem sądu wyznaczonym na 20 czerwca 2024 r. Z otrzymanych wyjaśnień wynika, że korespondencja nie dotarła do adresata. Została przekazana do organu dysponującego, ponieważ administracja jednostki nie miała informacji, że adwokat, który korespondencję złożył, jest obrońcą ustanowionym w sprawie. Korespondencja została zwrócona do jednostki dopiero w dniu 16 lipca 2024 r., a więc po blisko miesiącu od wyznaczonego przez sąd posiedzenia, dla którego przebiegu mogła mieć istotne znaczenie. Co więcej, w toku rozmów prowadzonych przez przedstawicieli RPO z administracją jednostki ustalono, że tylko w jednostkowych przypadkach w dokumentacji tymczasowo aresztowanego znajduje się informacja o ustanowieniu lub wyznaczeniu obrońcy w sprawie, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie.

Z kolei administracja innej jednostki penitencjarnej, w której analizowano to zagadnienie, poinformowała przedstawicieli Rzecznika, że weryfikacja obrońcy odbywa się przez analizę zarządzeń dotyczących zezwolenia na widzenie lub rozmowy telefoniczne z obrońcą. Problem pojawia się, gdy takich dokumentów jeszcze nie ma w aktach ewidencyjnych będących w posiadaniu administracji. W takich przypadkach wszelka korespondencja z obrońcą – w tym z obrońcą ustanowionym w sprawie, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie – odbywa się za pośrednictwem organu dysponującego.

Mając powyższe na uwadze, zwracam się do Pani Dyrektor z uprzejmą prośbą o wskazanie, czy Centralny Zarząd Służby Więziennej dostrzegł problem z diagnozowaniem stosunku obrończego w sprawie, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie. Będę również wdzięczny za poinformowanie mnie, jak

w praktyce wygląda procedura weryfikacji obrońcy ze względu na przedmiot sprawy,
do której został umocowany.

Z poważaniem

Wojciech Brzozowski

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/